

Praksa Europskog suda za ljudska prava od 15., 16. i 18. prosinca 2025. godine¹

Danileț v. Romania (broj 16915/21), 15.12.2025. godine

Povreda članka 10. Ek

Podnositelj predstavke je Vasilică-Cristi Danileț, rumunski državljanin.

U vrijeme događaja, gospodin Danileț je bio sudac Okružnog suda u Cluju. Bio je poznat po aktivnom učešću u debatama o demokraciji, vladavini prava i pravosudnom sustavu, te je uživao određeno uvažavanje na nacionalnoj razini.

U siječnju 2019. godine objavio je dvije poruke na svojoj Facebook stranici, gdje je imao oko 50.000 pratitelja.

Poruke su citirane i o njima se raspravljalo u nekim medijima, što je izazvalo brojne komentare.

Prva poruka objavljena je 9. siječnja 2019. godine, u kontekstu produljenja mandata načelnika Generalštaba predsjedničkim dekretom od 28. prosinca 2018. godine.

Druga poruka objavljena je 10. siječnja 2019. godine. Sadržavala je poveznicu na novinarski članak koji je sadržavao intervju s tužiteljem o tome kako javno tužiteljstvo postupa u kaznenim predmetima i poteškoćama koje tužitelji imaju u rješavanju predmeta koji su im dodijeljeni.

Poveznicu na članak je pratio kratak komentar podnositelja predstavke u kojem je naveo: „Evo tužitelja s malo krvi u venama“.

U svibnju 2019. godine, Državno vijeće za pravosuđe (Consiliul Superior al Magistraturii – CSM) izrekla je stegovnu sankciju gospodinu Danilețu, koja se sastojala od dvomjesečnog smanjenja plate za 5%.

Temeljeći svoju odluku na članku 99 (a) Zakona br. 303/2004 o pravilima koja reguliraju rad sudaca i javnih tužitelja, CSM je utvrdio da je g. Danileț, u svojoj prvoj poruci, narušio čast i ugled pravosudnog sustava i da nije ispunio svoju dužnost diskrecije. Također je smatrao da je oblik riječi koji je g. Danileț upotrijebio u svom komentaru na drugu poruku prekoračio granice pristojnosti i bio nedostojan sudačke funkcije.

Visoki sud je potvrdio odluku u svibnju 2020. godine.

G. Danileț, koji je trenutno u mirovini, naveo je da je ostao aktivan u oblasti podizanja svijesti o ljudskim pravima.

Pozivajući se na članak 10. Europske konvencije o ljudskim pravima, gospodin Danileț se žalio na miješanje u njegovu slobodu izražavanja.

Europski sud je ponovio da, tamo gdje su demokracija ili vladavina prava pod ozbiljnom prijetnjom, suci imaju pravo da se izjasne o pitanjima od javnog interesa. Izjave iznesene u takvom kontekstu uglavnom uživaju visok stupanj zaštite.

¹ Informacije su pripremljene u suradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za sudbenu dokumentaciju i edukaciju Tajništva Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine. Iste su informativnog karaktera i ne obvezuju Sud.

Zatim je smatrao da postovi podnositelja predstavke nisu poremetili razumnu ravnotežu između, s jedne strane, stupnja u kojem podnositelj predstavke, kao sudac, može biti uključen u društvo kako bi branio ustavni poredak i državne institucije i, s druge strane, potrebe da bude i da se smatra neovisnim i nepristranim u obavljanju svojih dužnosti. Prva poruka imala je za cilj obranu ustavnog poretka i očuvanje neovisnosti državnih institucija. Druga se odnosila na funkcioniranje domaćeg pravosudnog sustava. Stoga su se obje odnosile na pitanja od javnog interesa o kojima je šira javnost imala legitimni interes da bude informirana. U obrazloženjima koja su dale nacionalne vlasti, nije bilo ničega što bi uvjerljivo ukazivalo na to kako su njegove primjedbe navodno poremetile pravilno funkcioniranje domaćeg pravosudnog sustava i narušile dostojanstvo i čast sudačke funkcije ili javno povjerenje koje takva funkcija treba da ulijeva.

Ispitujući objave u svjetlu kriterija koje je utvrdio u svezi sa slobodom izražavanja sudaca i tužitelja na internetu, Europski sud je utvrdio da miješanje u slobodu izražavanja podnositelja predstavke nije bilo zasnovano na relevantnim i dovoljnim razlozima i nije ispunilo hitnu društvenu potrebu.

Vekua v. Georgia (broj 43537/22), 16.12.2025. godine

Nema povrede članka 6.2. Ek (presumpcija nevinosti)

Podnositeljica predstavke je Nana Vekua, državljanka Gruzije.

Kazneni postupak protiv gđe Vekue zbog sumnje da je prevarom stekla zemljište u Potiju je obustavljen 2017. godine zbog zastare. Predmet se odnosi na naknadni upravni postupak koji je pokrenula Agencija za imovinu, tražeći, između ostalog, da se poništi vlasništvo podnositeljice predstavke na nekretnini i da se dosudi odšteta. Sudovi su na kraju zaključili da je upravni akt kojim se vlasništvo nad spornom parcelom registrira na ime kompanije podnositeljice predstavke bio nezakonit, jer je bio zasnovan na falsificiranom dokumentu.

Pozivajući se na članak 6. stav 2. (presumpcija nevinosti) Europske konvencije, gđa Vekua se žali da je upravni postupak bio nepravilan i da je prekršio njeno pravo da se pretpostavi da je nevina, jer su se sudovi pozvali na odluku tužitelja iz 2017. godine kako bi zaključili da je počinila prevaru, iako je njeno kazneno gonjenje obustavljeno.

Uzimajući u obzir prirodu i kontekst upravnog postupka u ovom predmetu, kao i specifičan pravni jezik koji su koristili domaći sudovi, Europski sud je mišljenja da nalaz da je predmetni upravni akt donesen nezakonito, jer je zasnovan na lažnom dokumentu, nije u suprotnosti s presumpcijom nevinosti podnositeljice predstavke. Formulacija koju su domaći sudovi koristili u tom pogledu nije se mogla razumno tumačiti kao potvrda kojom se podnositeljici predstavke pripisuje kaznena odgovornost. Shodno tome, nije došlo do kršenja članka 6. stavak 2. Konvencije.

Černý and others v. the Czech Republic (br. 37514/20, 37525/20, 37533/20, 37546/20, i 37555/20), 18.12.2025. godine

Povreda članka 8. Ek

Povreda članka 13. u svezi sa člankom 8. Ek

Povreda članka 6. Ek

Predmet se odnosi na povredu povjerljivosti komunikacije između odvjetnika i klijenta.

Podnositelji zahtjeva su petorica čeških državljana, svi odvjetnici za kaznenu obranu, koji su zastupali osumnjičenog Z. protiv kojega se vodio kazneni postupak zbog, između ostalog, članstva u zločinačkoj skupini i utaje poreza.

U okviru navedenog postupka, 2016. godine izvršena je pretraga doma osumnjičenog Z., prilikom koje su policijski organi zaplijenili njegov pametni telefon i elektronički tablet. Iz tih uređaja izdvojeno je približno 20.000 stranica materijala, uključujući i korespondenciju između Z. i njegovih branitelja, podnositelja zahtjeva, te je isti materijal uvršten u spis predmeta.

Svi zahtjevi podnositelja zahtjeva da se povlaštena komunikacija ukloni iz spisa bili su odbijeni, a konačnu odluku o odbijanju donio je Ustavni sud 2019. godine. Paralelno su podnositelji pokrenuli postupke za naknadu štete, u okviru kojih su neki od njih zaprimili ispriku. U travnju 2025. Vrhovni sud Češke Republike presudio je da je uvrštavanje navedenog materijala u spis predmeta bilo nezakonito.

Pozivajući se na članak 8. (pravo na poštovanje privatnog života i korespondencije) i članak 13. (pravo na djelotvoran pravni lijek), podnositelji zahtjeva se žale na povredu povjerljivosti komunikacije između odvjetnika i klijenta zbog toga što je njihova korespondencija s klijentom stavljena u spis predmeta, te tvrde da češki pravni sustav nije imao dostatna jamstva za zaštitu privatnosti komunikacije odvjetnika i klijenta u slučaju zapljene podataka s elektroničkih uređaja. Također, pozivajući se na članak 6. stavak 1. (pravo na pošteno suđenje), podnositelji zahtjeva se žale da im u postupku pred Ustavnim sudom nije bila dostavljena na očitovanje prijava češke odvjetničke komore za dopuštenje intervencije u njihovom predmetu.

U odnosu na navode o povredi članka 8. Europske konvencije, Europski sud je istakao da zakon u ovom predmetu nije bio predvidljiv, jer je njegov okvir bio nejasan i nije bilo dovoljnih proceduralnih garancija za zaštitu privilegiranih podataka na oduzetim elektronskim uređajima. Zakon stoga nije ispunjavao zahtjeve koje bi morao ispuniti kako bi zadovoljio kriterij da miješanje mora biti sukladno zakonu u smislu članka 8. stavak 2. Konvencije. Sud je zaključio da miješanje u prava podnositelja predstavki nije imalo dovoljnu osnovu u domaćem pravu, te je došlo do kršenja članka 8. Europske konvencije.

Također je zaključio da podnositelji predstavki nisu imali na raspolaganju učinkovit domaći pravni lijek u relevantnom razdoblju, te je utvrdio povredu članka 13. Europske konvencije.